

การยาสูบแห่งประเทศไทย
Tobacco Authority of Thailand

รายงานผลการประชุมชาวไร่
โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน
ของการยาสูบแห่งประเทศไทย
ประจำปีงบประมาณ 2566

คำนำ

การยาสูบแห่งประเทศไทย ได้ยึดมั่นดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีธรรมาภิบาล คุณธรรม และความโปร่งใส และลดโอกาสที่จะเกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบภายในองค์กร เสริมสร้างวัฒนธรรมสุจริต ภายในการยาสูบแห่งประเทศไทย โดยมีความเชื่อมั่นว่าการดำเนินงานควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม ที่ดีนั้น เป็นรากฐานสำคัญที่จะเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้บริหาร พนักงานทุกระดับทุกส่วนงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก รวมถึงได้ปฏิบัติงานตามหลักการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) และนโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ด้วยความมุ่งมั่นดังกล่าว ได้ถ่ายทอดนโยบายขององค์กรไปสู่ทุกส่วนงานให้เกิดการปฏิบัติงานได้จริง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมสุจริต ในการยาสูบแห่งประเทศไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร พนักงานทุกระดับทุกส่วนงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (ชาวไร่, ผู้บ่ม) มีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในขั้นตอนกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายป้องกันการทุจริตของการยาสูบแห่งประเทศไทย ฝ่ายไวยา ได้จัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตประจำปี 2566 โดยเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอก (ชาวไร่, ผู้บ่ม) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ในภารกิจหลักด้านไวยา เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมพัฒนาและติดตามการดำเนินงาน และนำไปบูรณาการกับการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง แสดงถึงการเปิดเผยข้อมูลและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชับเคลื่อนและเกิดความร่วมมือพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณธรรม และความโปร่งใส

โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน

การยาสูบแห่งประเทศไทย ได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (ชาวไร่, ผู้บ่ม) เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสอดคล้องกับภารกิจหลักของการยาสูบแห่งประเทศไทย ตามโครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน โดยชาวไร่ยาสูบ, ผู้บ่ม ได้เข้าร่วมโครงการเพื่อระดมความคิดเห็น ร่วมพัฒนา และเพิ่มศักยภาพทางการเกษตรภายใต้การดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเปิดรับฟังความคิดเห็นและนำมาปรับปรุงการดำเนินงานซึ่งมีความสำคัญต่อองค์กรในการบริหารและปฏิรูปองค์กรให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในอนาคต

ฝ่ายใบยา การยาสูบแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่จัดอยู่ในกลุ่มภารกิจด้านใบยา มีภารกิจหลักในการจัดหาใบยาสูบจากชาวไร่ยาสูบ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่สำคัญ เป็นต้นนำในห่วงโซ่อุปทาน ฝ่ายใบยาเป็นหน่วยงานได้รับมอบหมายภารกิจในการจัดหาวัตถุดิบหลักในการผลิตบุหรี่ และพิจารณาจัดสรรโควตาให้กับชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอิสระในสังกัดของสำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค ทำหน้าที่ส่งเสริมการผลิตและรับซื้อใบยาตามโควตาที่จัดสรรให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และนำส่งไปยังขบวนการผลิตต่อไป

แผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตของการยาสูบแห่งประเทศไทย โดยฝ่ายใบยา สอดคล้องตามนโยบายการป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ได้จัดกิจกรรมมุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ชาวไร่, ผู้บ่ม) และพนักงานในสังกัดของฝ่ายใบยา ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและมั่นใจได้ว่าทุกขั้นตอนของการดำเนินงานนั้นมีความโปร่งใสเป็นธรรม และเพื่อแสดงถึงความโปร่งใสและต่อต้านการทุจริต เช่น กิจกรรมการเผยแพร่นโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตควบคู่กับการปฏิบัติ การเผยแพร่นโยบายด้านการต่อต้านการทุจริต การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริต ติดป้ายประชาสัมพันธ์ ทำกล่องแสดงความคิดเห็น และกิจกรรมการประชุมชาวไร่ ตามโครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน ของสำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค จำนวน 8 แห่ง ได้แก่

สำนักงานยาสูบเชียงใหม่

สำนักงานยาสูบเชียงราย

สำนักงานยาสูบแพร่

สำนักงานยาสูบสุโขทัย

สำนักงานยาสูบเพชรบูรณ์

สำนักงานยาสูบบ้านไผ่

สำนักงานยาสูบหนองคาย

สำนักงานยาสูบนครพนม

ในปี พ.ศ. 2565 และ พ.ศ. 2566 นั้น มีชาวไร่และผู้บ่มอิสระในสังกัด รวมทั้งสิ้น 9,013 ราย โควตาการผลิต ทั้งหมดรวม 12.98 ล้านกิโลกรัม สามารถแบ่งตามประเภทใบยาได้ 3 ประเภท ดังนี้

ประเภท	จำนวน	จำนวนโควตาการผลิต
1. ใบยาเวอร์จิเนีย	มีชาวไร่และผู้บ่มอิสระจำนวน 2,189 ราย	4.22 ล้านกิโลกรัม
2. ใบเบอร์เลย์	มีชาวไร่ จำนวน 4,491 ราย	7.12 ล้านกิโลกรัม
3. ใบยาเตอร์กิช	มีชาวไร่ จำนวน 2,333 ราย	1.64 ล้านกิโลกรัม

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจหลักเป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ ฝ่ายใบยา การยาสูบแห่งประเทศไทย จึงมอบหมายภารกิจให้สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาคสร้างการรับรู้ เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค โดยชาวไร่เข้ามาร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมพัฒนา เสริมสร้างองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับเกษตรกร เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก เพิ่มคุณภาพและปริมาณของผลผลิต เช่น การประชุมชาวไร่ การฝึกอบรม การศึกษาการดูงาน การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ การแลกเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้เกษตรกรสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของการยาสูบแห่งประเทศไทย สามารถแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานทางการเกษตรทั้งในยาสูบและพืชอื่น เกิดความเชื่อมั่นและสร้างเกษตรกรที่มีการพัฒนาศักยภาพ และเกษตรกรสามารถปรับตัวเข้ากับโลกปัจจุบันได้ คาดหวังให้เกษตรกรได้รับความรู้ มีการพัฒนาทักษะและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้พร้อมรับการเกษตรสมัยใหม่เพื่อเป็นประโยชน์ของเกษตรกรและการยาสูบแห่งประเทศไทยต่อไป

การประชุมชาวไร่ โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน

แนวการดำเนินงาน : สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาคได้จัดการประชุมชาวไร่ โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน

กำหนดจัดกิจกรรม : เดือนพฤศจิกายน 2565 - มีนาคม 2566

สถานที่ : สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค จำนวน 8 แห่ง (สำนักงานยาสูบเชียงใหม่ สำนักงานยาสูบเชียงราย สำนักงานยาสูบแพร่ สำนักงานยาสูบสุโขทัย สำนักงานยาสูบเพชรบูรณ์ สำนักงานยาสูบบ้านไผ่ สำนักงานยาสูบหนองคาย และสำนักงานยาสูบนครพนม)

บุคคลภายนอก (ชาวไร่,ผู้บ่ม) : โดยมีชาวไร่เข้าร่วมการประชุม จำนวนทั้งสิ้น 9,013 คน

วัตถุประสงค์ : เพื่อชี้แจงนโยบายการผลิตใบยาในแต่ละฤดูการผลิต, นโยบายการรับซื้อใบยา รวมถึงการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค และสรุปผลการดำเนินงานของชาวไร่

การฝึกอบรมชาวไร่

รายงานผลการประชุมชาวไร่ โครงการพัฒนาไวยาสุบอย่างยั่งยืน

1. ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาไวยาสุบอย่างยั่งยืน เพื่อชี้แจงนโยบายการผลิตไวยาในแต่ละฤดู การผลิต, นโยบายการรับซื้อไวยา รวมถึงการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค และสรุปผลการดำเนินงานของชาวไร่

2. สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

การประชุมชาวไร่และการฝึกอบรมชาวไร่ สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค 8 แห่ง ได้จัดการประชุมชาวไร่ และการฝึกอบรมชาวไร่ ประจำปีงบประมาณ 2566 เดือนพฤศจิกายน 2565 - มีนาคม 2566 โดยมีชาวไร่ร่วม การประชุม จำนวนทั้งสิ้น 9,013 คน

3. ผลการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วม

1. ชาวไร่ได้รับความรู้ เรียนรู้ และปรับตัว เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง
2. ได้ทบทวนความรู้ในขั้นตอนการเพาะปลูกยาสูบ
3. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับยาสูบและพืชอื่น เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ
4. ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานของการยาสูบแห่งประเทศไทย

4. การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

ปัญหาอุปสรรค

การบริโภคยาสูบบมีแนวโน้มลดลงซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อรายได้เกษตรกรที่ลดน้อยลง และเกิดความไม่ยั่งยืนได้

ข้อเสนอ

จากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างชาวไร่ และฝ่ายไวยา การยาสูบแห่งประเทศไทย มีข้อเสนอแนะที่สำคัญในเรื่องการปรับปรุงในการนำศักยภาพทางการเกษตรขององค์กรเองและเกษตรกร ในเครือข่ายขององค์กรมาใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ในอดีต ข้อจำกัดนี้เกิดจากสถานะที่มีได้เป็นนิติบุคคลของโรงงานยาสูบ ทำให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องหรือตัดสินใจดำเนินการทางธุรกิจได้อย่างเป็นอิสระ ปัจจุบันได้ยกฐานะเป็นการยาสูบแห่งประเทศไทยมีกฎหมายรับรองให้สามารถดำเนินการกิจที่เกี่ยวข้องกับยาสูบและพืชอื่นได้ ดังนั้น ควรต้องพัฒนาและสร้างการรับรู้ ทักษะ ความชำนาญ ด้านเกษตรกรรม เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้านการผลิตผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการผลิต บุหรี่ อันจะเป็นประโยชน์แก่ชาวไร่,ผู้บ่ม และองค์กรเอง จะมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วยการเกษตรที่หลากหลายและยั่งยืนทั้งด้านการดำรงชีวิตและสิ่งแวดล้อม และหรือกำหนดให้เป็นนโยบายต่อไป